

[Christophersen.]

havde nået ved augustforliget – Folketingstidende 1975-76, sp. 12128 –, at »det rummer ... en indkomstpolitisk løsning, som jeg tror effektivt vil medvirke til at styrke dansk erhvervslivs konkurrenceevne. Det bremser omgående den øjeblikkelige faretruende udvikling på betalingsbalancen, og det baner vejen for, at vi kan drage nytte af den igangværende konjunkturopgang og gradvis nærme os en høj og stabil beskæftigelse«.

Det var i få og enkle ord den forudsætning, den forudsigtelse, som regeringen baserede sin politik på gennem 1976 og 1977, og det er det, som ikke er lykkedes. Skønnene viser nu, at vi tværtimod bevæger os den modsatte vej, og forklaringen på alt det er jo meget enkel.

Der er internationale forhold, som ikke har gjort det lettere, men det centrale bag de nye vurderinger og skøn, som er blevet fremlagt inden for de sidste tre uger, er jo, at det er de indenlandske forudsætninger, der er bristet. Det er den forventede omkostningsdæmpning, som ikke er lykkedes. Det er den gennemførte finansielle stramning, som er forsvundet og gået op i øgede tilskud, virkningsløse afgifter osv. Det er disse forudsætninger, som man troede man selv havde fået fastlagt, som nu viser sig ikke at holde. Det er den virkelige årsag til, at vi nu igen skal ud i forhandlinger om økonomiske løsninger.

Det viser også, at det er ikke så let at klare disse ting, som nogen har troet. Det er ikke bare et spørgsmål om at stille en beskæftigelsesplan op. Det er ikke bare et spørgsmål om at smide nogle afgifter i hovedet på befolkningen, og det er heller ikke – og det er måske det vigtigste af det hele – et spørgsmål om blot at fortælle befolkningen, at det her går nok og nu skal man heller ikke dramatisere det hele for meget. Måske er det i virkeligheden den mest afgørende fejl, som mange har begået i det sidste par år, at man systematisk over for befolkningen har søgt at undervurdere, at underspille, de økonomiske problemer, vi står over for. Man har ikke skabt den tilstrækkelige forståelse, den tilstrækkelige modenhed i den danske befolkning. Og det betyder også, at det også er vældig svært derefter at komme med de nødvendige løsninger.

Nu er vi derfor tilbage ved sidste års udgangspunkt, men i og for sig er vi endnu længere tilbage, for vi er på nogle områder værre stillet end sidste år på denne tid. Der er gået

et år. Det betyder, at vores gæld til udlandet er blevet 10-11 mia kr. større. Der er 150.000 mennesker, der er arbejdsløse i gennemsnit i år; sidste år var det trods alt kun 125.000-126.000. Overenskomsterne er nu fastlagt for en 2-årig periode, og det vil sige, at det, man sidste år ligesom kunne hæfte sig ved: muligheden for inden længe at få fastlagt en indkomstpolitik, den mulighed er nu blevet langt vanskeligere at praktisere. Nu er der skabt nogle forpligtelser, nogle forventninger, som betyder, at det helt centrale problem, som hedder dæmpningen af det danske omkostningsniveau, er blevet endnu sværere at få greb om.

Det kunne være fristende for mig at sige, at alt det her naturligvis var, hvad vi sagde sidste år i august, og hvad vi sagde i vinter, men det vil jeg ikke bruge meget tid på i dag. Jeg synes bare, det er rigtigt, at vi understreger dette, inden vi derefter kaster blikket fremad, for selvfølgelig er opgaven nu, hvor samlingen er ved at være slut, hvad der skal ske, hvordan vi kommer ud af disse problemer, og hvad det er, der er brug for.

Der er for det første efter vores opfattelse brug for nye job. Der er brug for, at et stort antal mennesker sikres beskæftigelse. 100.000 skulle jo i og for sig sikres beskæftigelse, hvis vi skulle vende tilbage til fuld beskæftigelse i Danmark. Men jeg tror, det er vigtigt, at vi gør os klart fra starten, at det ikke er ligegyldigt, hvad de 100.000 mennesker sættes i arbejde med. Det er ikke ligegyldigt, om de sættes til at hvidte hinandens køkkener, eller om de sættes til at udføre valutaskabende produktion. Hvis en beskæftigelsespolitik skal have mening, hvis den skal kunne holde, og hvis den samtidig skal kunne løse vores valutaproblemer i stedet for at forværre dem, forudsætter det vel, at ca. $\frac{2}{3}$ af disse job bliver valutaskabende på den ene eller den anden måde.

Det fører os straks hen til det næste problem: hvis man vil have et stort antal valutaskabende job, kræver det konkurrenceevne, det kræver en anden omkostningsudvikling end den, vi står midt i. Det betyder, at spørgsmål som erhvervenes omkostninger til arbejdskraft, til kapital, deres udgifter til skatter og afgifter, sociale ydelser osv. igen underkastes en vurdering.

Det kræver også, at der er kapital til stede. At skaffe 100.000 nye job i Danmark stiller jo krav om investeringer af en størrelsesorden